

Hoe stemmen de politieke partijen in de Tweede Kamer?

[\(http://stukroodvlees.nl/\)](http://stukroodvlees.nl/)

👤 DOOR [TOM LOUWERSE \(HTTP://STUKROODVLEES.NL/AUTHOR/TOM-LOUWERSE/\)](http://stukroodvlees.nl/author/tom-louwerse/), [HARMEN VAN DER VEER \(HTTP://STUKROODVLEES.NL/AUTHOR/HARMENVANDERVEER/\)](http://stukroodvlees.nl/author/harmenvanderveer/) 📅 29/05/2020 💬 0 REACTIES

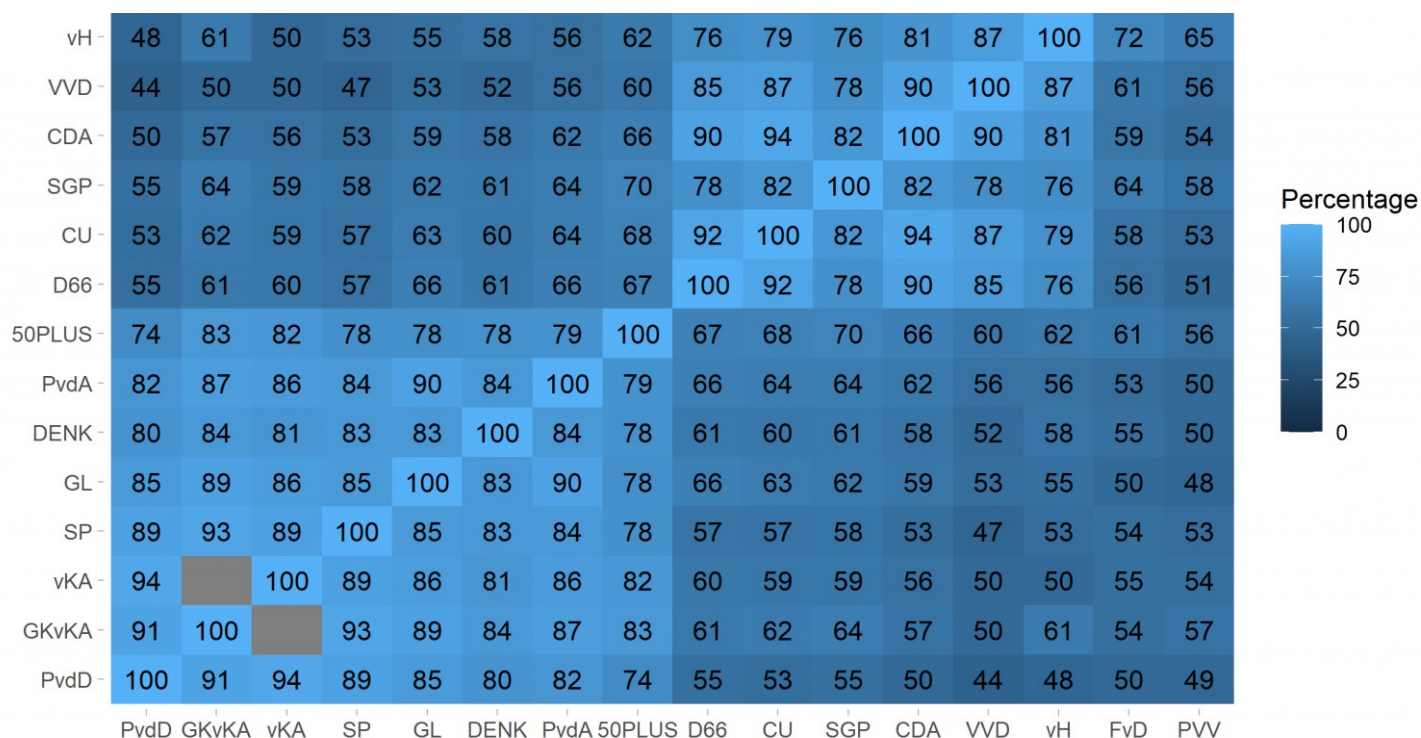
De huidige Tweede Kamer zit alweer meer dan drie jaar op z'n plek. In die tijd hebben de politieke partijen al ruim 10.400 keer gestemd over moties, amendementen en wetsvoorstellen. Hoe stemmen die Kamerleden eigenlijk? Welke patronen zijn er in hun stemgedrag te ontdekken?

Foto: Flickr/lollyman [CC BY-NC-ND]

Overeenkomstig stemgedrag

Een eenvoudige manier om te kijken naar partijpolitieke patronen is door te kijken naar overeenkomstig stemgedrag. Hoe vaak stemmen twee partijen hetzelfde? Dat percentage varieert in de Tweede Kamer van 44% (PvdD en VVD) tot 94% (CDA en ChristenUnie). Dat het percentage voor de PvdD en VVD niet lager uitvalt komt door unanieme stemmen over vaak weinig controversiële voorstellen (ongeveer 15% van het totaal) en voorstellen die juist zo controversieel zijn, dat VVD en PvdD ze beide verwerpen.

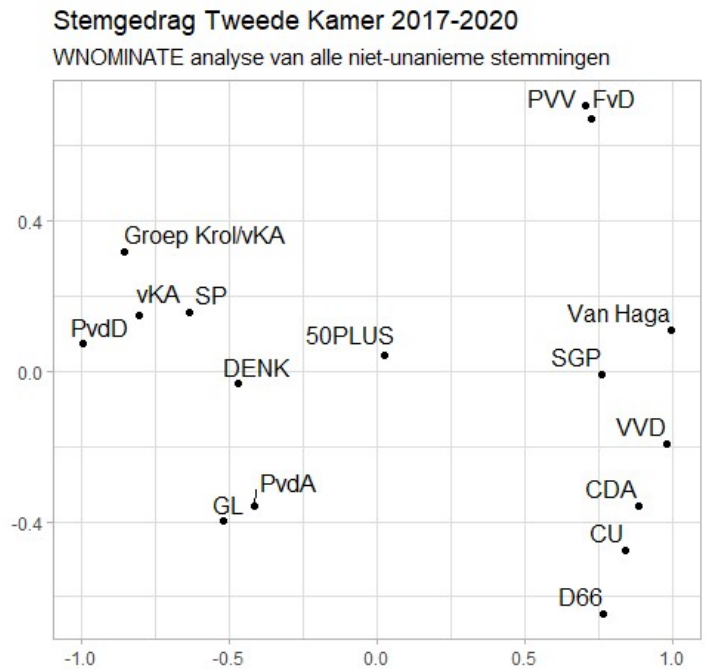
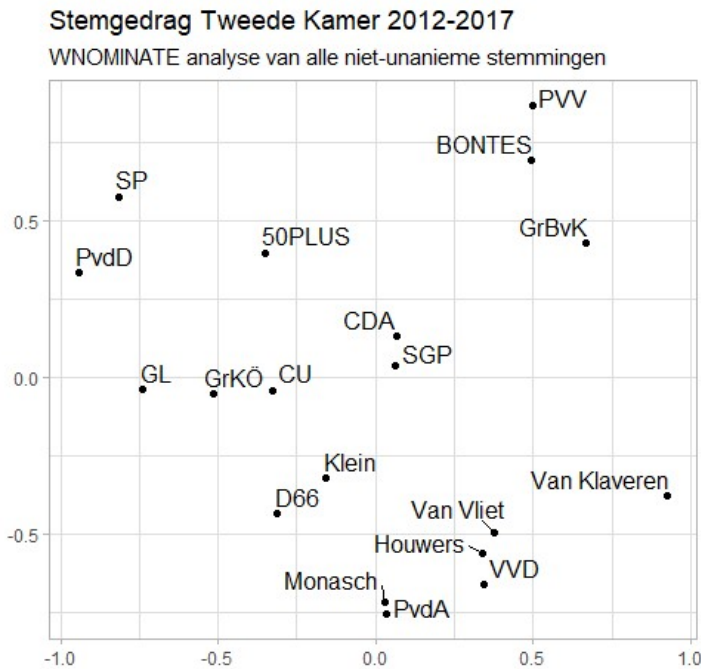

In het overzicht van gelijk stemgedrag zijn grofweg drie clusters van partijen te onderscheiden: de coalitie (met SGP en Van Haga), de oppositie ter rechterzijde van het kabinet (PVV en FvD) en de oppositie ter linkerzijde van het kabinet. De coalitiepartijen stemmen heel vaak gelijk (85% tot 94%); deels omdat ze wetten van het kabinet ‘moeten’ steunen, maar vooral ook om dat ze moties van de oppositie vaak gezamenlijk verwerpen. De SGP en Van Haga staan ook in deze groep; ze stemmen relatief vaak met de coalitie mee en behoren bovendien niet zo duidelijk tot één van de andere kampen. Van Haga stemde overigens in de laatste drie maanden juist wel vaak met FvD mee (83%) en minder met de VVD, wat natuurlijk past bij zijn recente ‘verloving’ met de FvD-fractie.

In het rechtse kamp vinden we PVV en FvD. Die partijen stemmen zeker niet identiek (74%), maar ze stemmen beide nog minder vaak hetzelfde als de coalitiepartijen en zeker minder met het ‘linkse’ oppositieblok. Dat ‘linkse’ blok is een breed gezelschap van PvdD tot en met 50PLUS, waarin sommige partijen elkaar vaker vinden (GL & PvdA: 90%) dan andere (PvdD & 50PLUS: 74%).

Politieke kaart

</web/packages/wnominate/vignettes/wnominate.pdf>), waarbij partijen worden gepositioneerd in een politieke ruimte op basis van hun stembeslissingen. Dat geeft een soort ‘politieke kaart.’ Partijen die dicht bij elkaar staan, stemmen vaak hetzelfde; partijen die ver weg staan, stemmen juist anders. De assen van zo’n figuur hebben geen inherente betekenis, het gaat om de afstanden tussen partijen.

Bron: Dutch Parliamentary Behaviour Dataset. Analyse: Tom Louwerse & Harmen v/d Veer

Wij hebben zo’n politieke kaart gemaakt voor de huidige parlementaire periode (2017-nu) en de vorige (2012-2017). In de huidige periode zien we rechtsboven de PVV en FvD staan, vrij dicht bij elkaar. Zij stemmen vaak heel anders dan andere partijen en ook best vaak hetzelfde – deze tweedimensionale weergave lijkt dit wat te overschatten, want in werkelijkheid stemmen deze partijen in 26% van de gevallen verschillend. Zo’n weergave is dus een benadering van de werkelijkheid waarbij we het grootste deel van de stembeslissingen correct kunnen weergeven. In dit geval geeft het tweedimensionale model iets meer dan 90% van de stembeslissingen correct weer.

staan dicht bij elkaar en iets dichterbij de coalitie dan sommige andere linkse oppositiepartijen. Ter vergelijking: de PvdA stemde 56% hetzelfde als de VVD, de SP 47%. 50PLUS staat overigens ook dicht bij de coalitie in de buurt, en juist wat verder van de PvdD. Deze partij neemt een middenpositie in, omdat zij niet heel veel en niet heel weinig met andere partijen stemt. De PvdD staat van alle linkse oppositiepartijen op het horizontale vlak het meest extreem. Deze partij stemt het vaakst anders dan de VVD (44%), terwijl bijvoorbeeld GroenLinks het minst vaak hetzelfde stemt als de PVV (48%). Daarom staat de PvdD iets dichterbij de PVV dan GroenLinks.

We kunnen uit deze figuur afleiden dat verschillende factoren een rol spelen in het stemgedrag: coalitie versus oppositie, links versus rechts, en ook protest vs. establishment. Dezelfde factoren zagen we terug in de vorige periode (2012-2017). Toen stemden VVD en PvdA vaak hetzelfde, als coalitiepartners. De rechtse oppositie werd gevormd door de PVV en enkele ex-PVV'ers. D66, CDA en ChristenUnie bevonden zich meer in het midden van de politieke ruimte, omdat zij toen immers niet in de coalitie zaten.

Deze figuren bieden een algemeen inzicht in de politieke competitie tussen politieke partijen. Dat die gestructureerd wordt door links-rechts tegenstellingen, protest vs. establishment en regering vs. oppositie sluit aan bij andere analyses van politieke competitie, bijvoorbeeld patronen in kiesgedrag dat Tom van der Meer en collega's in kaart brachten (https://pure.uva.nl/ws/files/1390523/118415_Kieskeurige_kiezers_een_onderzoek_naar_de_veranderlijkheid_van_Nederlandse_kiezers.pdf) en in de coalitievoorkeuren van kiezers (<http://stukroodvlees.nl/coalitievoorkeuren-beeld-wat-willen-kiezers/>). Natuurlijk laat zo'n politieke kaart niet alles in detail zien, bijvoorbeeld stemgedrag naar het onderwerp of type voorstel. Hoewel stemgedrag maar een klein deel van het parlementaire werk is, levert analyse van dit gedrag inzicht op over hoe politici ons vertegenwoordigen. Daarom is het goed dat de Tweede Kamer deze gegevens steeds beter beschikbaar maakt.

Verantwoording

De bovengenoemde analyses zijn uitgevoerd op basis van de *Dutch Political Behaviour Dataset*

Voor de periode 1995 tot (maart) 2017 is de bron voor deze data de Handelingen uit de Officiële Bekendmakingen (<https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/uitgebreidzoeken/parlementair>). Voor de periode na maart 2017 maakt de DPBD gebruik van de door de Tweede Kamer ontsloten data (<https://opendata.tweedekamer.nl/>). De update van de DPBD met deze nieuwe data komt binnenkort beschikbaar. De ontsluiting van de nieuwe data werd mede mogelijk gemaakt door het Profileringsgebied *Political Legitimacy* van de Universiteit Leiden en als onderdeel van het project ‘Who opposes?’ (Projectnummer: VI.Vidi.195.020) dat gefinancierd is door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk onderzoek.

Over de auteurs

(<https://www.tomlouwerse.nl>)

Tom Louwerse (<https://www.tomlouwerse.nl>)

Tom Louwerse is universitair hoofddocent politicologie aan de Universiteit Leiden. Zijn onderzoek richt zich op politieke representatie, parlementair gedrag, verkiezingen, peilingen en stemhulpen.

Website: <https://www.tomlouwerse.nl> (<https://www.tomlouwerse.nl>)

Sociale media links

 ([tomlouwerse](#))

 (<http://stukroodvlees.nl/author/tom-louwerse/feed/>)

(<https://harmen.net/>)

Harmen Van der Veer (<https://harmen.net/>)

Harmen van der Veer werkt als data-analist voor zijn eigen bedrijf en doceert aan de Universiteit Leiden. Zijn interesses gaan uit naar de Europese Unie, parlementair gedrag en complexe onderzoeksmethodieken.

Website: <https://harmen.net/> (<https://harmen.net/>)

Sociale media links

 (<http://stukroodvlees.nl/author/harmenvanderveer/feed/>)

Notice: genesis_footer_creds_text is **verouderd** sinds versie 3.1.0. Gebruik in plaats daarvan genesis_pre_get_option_footer_text. This filter is no longer supported. You can now modify your footer text using the Theme Settings. in **/home/deb43632n3/domains/stukroodvlees.nl/public_html/wp-includes/functions.php** on line **4924**

© 2020 StukRoodVlees

Copyright © 2020 · [SRV Theme \(http://stukroodvlees.nl/\)](http://stukroodvlees.nl/) op [Genesis Framework \(https://www.studiopress.com/\)](https://www.studiopress.com/) · [WordPress \(https://wordpress.org/\)](https://wordpress.org/) · [Log in \(http://stukroodvlees.nl/wp-login.php\)](http://stukroodvlees.nl/wp-login.php)